

Letnik 1908.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XXXVIII. — Izdan in razposlan dne 25. aprila 1908.

Vsebina: (Št. 74—77.) 74. Ukaz, da se c. kr. pomožni carinski urad v Pruskem Heinersdorfu pooblašča odpravljati žive rastlinske pošiljatve. — 75. Ukaz o skrbi za pogodboma nameščene meroskusnike (pomočnike meroskusnikov), ki so postali manje zmožni pridobiti kaj, in za njihove vdove in sirote. — 76. Zakon, s katerim se določajo novinski kontingenti za vzdrževanje vojske, vojne marine in deželne brambe za leto 1908. in se dovoljuje njih nabor. — 77. Ukaz, s katerim se izdajajo predpisi o kemijski preiskavi barv, ki se smejo uporabljati ob proizvodnji živil in rabnih predmetov.

74.

Ukaz ministrstev za poljedelstvo, notranje stvari, finance, trgovino in železnice z dne 22. februarja 1908. l.,

da se c. kr. pomožni carinski urad v Pruskem Heinersdorfu pooblašča odpravljati žive rastlinske pošiljatve.

Dodatno k ukazu ministrstev za poljedelstvo, notranje stvari, trgovino in finance z dne 15. julija 1882. l. (drž. zak. št. 107) o opreznostih, ki se jih je držati v prometu z inozemstvom zaradi zabrambe, da se ne zatrosi trtna uš (*Phylloxera vastatrix*), se c. kr. pomožni carinski urad v Pruskem Heinersdorfu pooblašča iz inozemstva prihajajoče pošiljatve, v katerih so pod št. 2 dodatka h gorenjemu ukazu (priloga C k § 18, izv. u. k zakonu o carinski tarifi a, točka IV) oznamljeni predmeti, odpravljati po predpisih, obstoječih za odpravljanje takih pošiljatev po pooblaščenih carinskih uradih.

Korytowski s. r.

Bienerth s. r.

Derschatta s. r.

Fiedler s. r.

Ebenhoch s. r.

75.

Ukaz trgovinskega ministrstva v porazumu z ministrstvom za notranje stvari in finance z dne 17. marca 1908. l.

o skrbi za pogodboma nameščene meroskusnike (pomočnike meroskusnikov), ki so postali manje zmožni pridobiti kaj, in za njihove vdove in sirote.

§ 1.

S službeno pogodbo nameščenim meroskusnikom in pomočnikom meroskusnikov se dovoljuje, ako so služili najmanj 10 let in so se zadostno uporabljali v meroskusni službi, če se je v dobi službenega razmerja do ene tretjine zmanjšala pridobitna zmožnost in če to dožene uradni zdravnik, ako svoje delovite pridobitne nesposobnosti niso povzročili nalašč ali ko so storili kako hudodelstvo, na podstavi Najvišjega pooblastila z dne 10. marca 1908. l. letne miloščine, ki se odmerjajo po službenem času in službeni uporabi ter tudi oziraje se na osebne razmere dotičnih meroskusnikov (pomočnikov meroskusnikov), k večjemu pa z zneskom 70 odstotkov letnega plačila, ki so ga prejemale nazadnje, in v nobenem primeru z več nego 1000 K.

Gledé preračuna službenega časa ni nobene razlike, ali se je službeni čas dovršil nepretrgoma ali s prenehljaji, ako le v poslednjem primeru prenehljaji v posameznem ne presegajo dobe 6 mesecev.

§ 2.

Užitek v § 1 omenjenih miloščin se prične s prvim dnevom mesca, ki sledi ustavitvi letnega plačila, in neha, ako prejemnik umre ali njegova pridobitna zmožnost ni več zmanjšana do ene tretjine.

§ 3.

Vdovi v zmislu določil § 1 upravičenega meroskusnika (meroskusnikovega pomočnika) se dovoljuje na podstavi omenjenega Najvišjega pooblastila letna miloščina, ki se odmeri oziraje se na načela, postavljena v § 1, ter tudi na osebne razmere vdove same, k večjemu pa z zneskom 50 odstotkov letne plače, ki jo je dotični meroskusnik (meroskusnikov pomočnik) prejemal nazadnje, in v nobenem primeru z več nego 700 K.

§ 4.

Užitek miloščine vdove se prične s prvim dnevom mesca, ki sledi ustavitvi letnega plačila, oziroma miloščine njenega moža in pristoja, dokler je vdova.

§ 5.

Zakonskim ali s poznejšim zakonom pozakojenim otrokom v zmislu določil § 1 upravičenega meroskusnika (meroskusnikovega pomočnika) se dovoljujejo na podstavi omenjenega Najvišjega pooblastila miloščine, ki se odmerijo zmislu primerno uporabljaje v sprednjih §§ 1 in 3 postavljena načela, in sicer za eno ali več sirot brez očeta skupaj do najvišjega zneska 20 odstotkov, za eno ali več sirot brez očeta in matere skupaj do najvišjega zneska 40 odstotkov letnega plačila, ki ga je prejemal nazadnje dotični meroskusnik (meroskusnikov pomočnik), in v nobenem primeru z več nego 300 K, oziroma 600 K.

§ 6.

Užitek miloščine sirot se prične s prvim dnevom mesca, ki sledi ustavitvi letnega plačila očetovega, oziroma miloščine umrlega dela roditeljev, in traja redno do dovršenega 14. leta starosti.

§ 7.

V §§ 1, 3 in 5 omenjene miloščine se izplačujejo v mesečnih nerazdelnih predplačnih obrokih

in po določilih, veljajočih sploh za izplačevanje državnih preskrbninskih užitkov.

Pravica do teh miloščin se izgubi, oziroma užitek morda že pripoznanih miloščin neha, čim nastopi okolnost, ki ima po obstoječih občih predpisih za posledico izgubo pravice do državnega preskrbninskega užitka, oziroma nehanje takega užitka.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Korytowski s. r.

Bienert s. r.

Fiedler s. r.

76.

Zakon z dne 17. aprila 1908. l.,

s katerim se določajo novinski kontingenti za vzdrževanje vojske, vojne marine in deželne brambe za leto 1908. in se dovoljuje njih nabor.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Za vzdrževanje vojske in vojne marine potrebni novinski kontingent se določa za leto 1908. s številom 103.100 — od teh pride v zmislu določil prvega in drugega odstavka § 14 vojnega zakona 59.024 na kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru — potem potrebni novinski kontingent za deželno brambo s številom 14.500, z novinci, ki jih morata zanjo po zakonu dajati Tirolsko in Predarelsko.

Nabor spredaj s številkami oznamenjenih kontingentov ter nadomestne reserve izmed vojevitih mož zakonito poklicanih starostnih razredov se dovoljuje za zgoraj imenovano leto.

§ 2.

Ta zakon dobi moč z dnem razglasitve.

Izvršiti ga je naročeno Mojemu ministru za deželno bran, ki naj se dogovori z Mojim državnim vojnim ministrom.

Na Dunaju, 17. dne aprila 1908.

Franc Jožef s. r.

Beck s. r.

Georgi s. r.

77.

Ukaz ministrstva za notranje stvari z dne 18. aprila 1908. l.,

s katerim se izdajajo predpisi o kemijski preiskavi barv, ki se smejo uporabljati ob proizvajanju živil in rabnih predmetov.

Po § 24 zakona z dne 16. januarja 1896. l. (drž. zak. št. 89 iz l. 1897.) o prometu z živil in nekaterimi rabnimi predmeti se ukazuje:

Preiskavo umetnih organskih barvil v zmislu § 8 ministrstvenega ukaza z dne 17. julija 1906. l. (drž. zak. št. 142) je izvršiti takole:

a) Za preskušnjo gledé arzena se pretchtana množina barvila v Kjeldahlovcem betu polije z 10 cm^3 solitarne kisline s specifično težo 1,4, potem se segreva dotlej, da je izparjen večji del kisline, na to se prilije 10 cm^3 čiste koncentrovane žveplene kisline in se razgreva s potrebno previdnostjo dotlej, da se razdene organska snov. Ko se ohladi, se prilije nekaj vode in se še enkrat razgreje dotlej, da začnejo uhajati pare žveplene kisline. Ko se vnovič ohladi in razredči, je pripravljen poskus za preskušnjo v Marshevem aparatu.

b) Da se dokaže svinec, antimon in živo srebro, se tehtano barvilo razdene tako, kakor je popisano pri a). Da se določi svinec, se naredi vsebina Kjeldahlovega beta, ko se je ohladila in razredčila z amonjakom, alkalična in da se raztopi svinčeni sulfat, se pridene potrebna množina očetnokislega amonija ali vinskokislega amonija in se segreje. Nato se precedi in svinec obori z žveplnim vodikom. Ker se pri tem lahko oborijo tudi druge kovine, zlasti sledovi bakra, se dobljena usedlina raztopi s tem, da se segreje v razredčeni solitarni kislini, in se iz precejene raztopine odstrani svinec po analitiških pravilih kakor sulfat in se potem tehta.

Antimon se določi tako, da se vsebina Kjeldahlovega beta razredči z vodo in se žveplena kislina z amonjakom skoro nevtralizira. Potem se pridene vinska kislina, se nekaj časa segreva na vodni kopeli, če treba, precejena tekočina pomeša z nekoliko solne kisline in vpelje vodikov sulfid. Usedlina se precedi, umije in raztopi v žveplenem natriju (da se loči od eventualnega bakra), precejena tekočina se potem z razredčeno solno kislino malo pokisli in izločeni žvepleni antimon vnovič zbere na kolikor moči majhnem cedilniku. Ko se izmije, se ta usedlina na cedilniku raztopi s tem, da se obravnava s čistim žveplnim amonom,

raztopina se v stehtanem porcelanastem topilniku na vodni kopeli izpari do subega, ostanek se pomoči s koncentrovano solitarno kislino, solitarna kislina se izpari, nato se razžari, ako treba z malo amonijevega karbonata obravnava in vnovič razžari dotlej, da postane teža konstantna; antimon se tehta kot tetroksid.

Da se dokaže živo srebro, se razdene barva, kakor je gori popisano, vsebina Kjeldahlovega beta se razredči, s čistim natronovim lugom skoro nevtralizira, nato se pridene prilično 5 g cinkovega prahu ali bakrenega praška in se zmes segreva nekaj časa na $50-60^\circ$ ter večkrat premeša. Ko se usede, se dekantira, usedlina se precedi na cedilovi cevi iz azbesta, umije najprej z vodo, potem z alkoholom in pri prilično 60° posuši (eventualno v ekssikatorju nad žvepleno kislino ob navadni temperaturi). Nato se živo srebro precedi, kakor je popisal E. Ludwig (Časopis za analitiško kemijo, knjiga 20, str. 475). Krogeljasta cevka se, če so razločno vidne kroglice živega srebra, odreže, v ekssikatorju posuši, nato tehta. Potem se odstrani živo srebro iz kroglice s solitarno kislino, prazna kroglica se izmije, posuši in zopet tehta; razlika teže podaja množino kovinskega živega srebra.

c) Da se dokaže kadmij in cinek, je barvilo (kakor že popisano) razdejati s solitarno kislino in žvepleno kislino. Da se določi kadmij, se ostanek z vodo močno razredči, kislina deloma s čistim natronovim lugom otopi, nato obravnava z vodikovim sulfidom. Ako v usedlini ni drugih težkih kovin, se precedi na tehtano cedilo, najprej z vodo dobro izpere, potem obravnava z alkoholom in ogljikovim sulfidom, na to se pri 100° posuši in tehta.

Ako je baker zraven, se loči tako, da se vsa usedlina vodikovega sulfida precedi in potem kuha v razredčeni žvepleni kislini (1:5), dotlej, da se kadmij več ne topi. Združene raztopine se močno razredčijo, oborijo z vodikovim sulfidom in žvepleni kadmij precedi na tehtanem cedilu in, kakor je gori popisano, dalje obravnava in tehta.

Cinek se določi, ako hkratu ni drugih kovin zraven, takole: Vsebinska Kjeldahlovega beta se razredči z vodo, potem tekočina skoro otopi z natronovim lugom, nato pridene očetnokislega natrija. Tekočina se potem razgreje in obravnava z vodikovim sulfidom, usedlina se precedi, posuši, potem še po očetnokislega natrija. Tekočina se sedaj nekaj časa Roseju žari v vodikovem toku in tehta.

Ako sta baker in železo zraven, se vsebina Kjeldahlovega beta razredči, baker obori z vodikovim sulfidom in ocedi. Ocedina (filtrat) se oksidira z bromovo vodo, presežek broma se prežene, nato se z natronovim lugom skoro nevtralizira in pridene

očetnokislega natrija. Tekočina se sedaj nekaj časa razgreva dotlej, da je postala brezbarvna in se je usedel osnovni železni acetat. Od tega se odcedi, ocedina se obravnava vroče z vodikovim sulfidom; z odločenim žvepljenim cinkom se ravna kakor zgoraj.

Za preskušnjo gledé barija, kroma, bakra in urana je barvilo s potrebno previdnostjo upepeliti in žareči ostanek preskusiti gledé imenovanih kovin.

Da se določi barij, se naredi iz pepela izleček z razredčeno solno kislino, raztopina precedi in obori vroče z razredčeno žvepleno kislino. Barijev sulfat se s potrebnimi opreznostmi izcedi, posuši, žari in tehta.

Ako je mogoče, da bi nastal barijev sulfat, se mora ostanek, ki je ostal neraztopljen, ko se je obravnavalo z razredčeno solno kislino, posušiti, s kalijevim-natrijevim karbonatom pomešati in raztali. Iz raztaline se naredi izleček z vodo, potem se raztopi v razredčeni solni kislini, raztopina izpari, da se posuši, in potem še nekaj časa razgreva na 100°. Suha snov se pomoči z razredčeno solno kislino, ko kratko časa stoji, se raztopi v vodi, precedi in v ocedini se določi barij. Najdeni barij je prištetni množini, najdeni v solnokislem izlečku pepela.

Da se določi krom, se primeša pepelu osmerno težo natrijevega karbonata, nato se brez pristopa zraka dalje časa (dve uri) žari. Ko se ohladi, se raztopi v vodi, precedi, ocedina prenasiti s solno kislino in izpariva, da se posuši. Ostanek se raztopi s primesjo nekaj kapljic solne kisline, ako treba, se precedi, iz raztopine se z amonjakom izognivši se presežku reagensa obori kromov hidroksid, se precedi, posuši in z žarenjem izpremeni v kromov oksid in v tej obliki tehta.

Da se določi baker, se raztopi pepel v razredčeni solni kislini, raztopina se precedi, baker obori z vodikovim sulfidom v toploti, usedlina odcedi, izpere, posuši in v Rosejevem topilniku v vodikovem toku žari, da se prevede v bakrov sulfir. Ta se tehta.

Da se določi uran, se pepel raztopi v razredčeni solitarni kislini, raztopina se, ako je kaj bakra, obravnava z vodikovim sulfidom, nato se odcedi od žveplenega bakra. Ocedina se segreje, da se od strani vodikov sulfid, se oksiduje z nekaj kapljami solitarne kisline, kuha s presežno raztopino natrijevega karbonata, potem vnovič ocedi in se z natrijevim lugom obori uran kakor uranskokisli natrij. Ta se izpere z vročo vodo, usedlina se nato vlažna raztopi v razredčeni solitarni kislini, ta raztopina se razgreje v porcelanasti skodelici in se obori z amonjakom izognivši se večjemu presežku. Usedlino je zbrati na cedilu, izprati z razredčeno raztopino klorovega amonija, nato posušiti in žariti tako, da pride zraven zrak. Nastali uranov oksiduloksid se tehta.

Da se določi kositer, se pepel (ali njegov ali-kvoten del) raztali s šesterno težo zmesi enakih delov natrijevega karbonata in žvepla v pokritem porcelanastem topilniku, dotlej, da se neha peniti. Ko se ohladi, se raztalina raztopi v vodi, ocedi, kar je ostalo neraztopljeno ter cedilo se dobro izpere z vodo, v kateri je žvepleni natrij. Ocedina se previdno prenasiti z očetno kislino, zmes se nato segreje, da se prežene vodikov sulfid, in žvepleni kositer se ocedi in dobro opere z razredčeno raztopino očetnokislega amonija, ki se je pokislila z očetno kislino. Ko se posuši, se vzame usedlina s cedila, cedilo se pomoči z raztopino solitarnokislega amonija in upepeli. Nato se pridene usedlina cedilovemu pepelu in se previdno žari najprej v pokritem, potem v odprtem topilniku, obravnava z amonijevim karbonatom, zopet žari in kositrov oksid tehta. To žarenje je ponoviti dotlej, da se teža več ne izpremeni.

Pri predpisanih določitenih metodah se je, kjer se je zdelo potrebno, vpoštevala ločitev bakra in železa, ki se često nahajata v barvilih kakor nesnaga. Ako so druge osnove zraven, ki motijo, je uporabljati običajne ločitvene metode.

Bienerth s. r.